

Ganita mare

30^e jaargang nummer 3- 2023

Uitgave van de Historische Kring Gente

Uit de historie van voetbalvereniging De Bataven uit Gendt

Inleiding

Wij willen in een aantal afleveringen in *Ganita mare* ingaan op de geschiedenis van deze voetbalvereniging. Vanaf de oprichting in 1932 tot heden. Van de eerste naam Excelsior, via Hulhuizen naar de huidige naam De Bataven. In de loop der jaren heeft de club zelf al vaker geschreven over de historie. Onder andere in de uitgaven die ter gelegenheid van de diverse jubileums voor clubleden zijn verschenen. De historische kring heeft nu bijna duizend leden en het leek ons een goed idee om die, middels ons kringblad, ook deelgenoot maken van het wel en wee van deze bloeiende vereniging in ons dorp. Voor onze leden die de clubgeschiedenis al kennen zal het een terugblik met herinneringen zijn.

De oprichting en de eerste jaren in Hulhuizen

In het voorjaar van 1932, op 27 maart, werd voetbalvereniging Excelsior opgericht. De eerste bestuurders waren Dorus van Deelen, voorzitter, Fried Janssen, penningmeester en Henk Verhoeven, secretaris. De overige bestuursleden waren Wim Brouwer en Hent Janssen die de functie van 'ballenbewaarder' kreeg. In Hulhuizen werd van de weduwe Cornelissen voor twaalf gulden per maand een voetbalveld gehuurd. In het seizoen 1932-1933 werd voor de eerste keer deelgenomen aan de competitie. In eerste instantie werd er ingeschreven voor deelname aan de competitie bij de Katholieke Utrechtse Bond, de UVB. Maar die plaatste de club in de tweede klasse en dat vonden de bestuurders te laag. Gekozen werd voor een indeling in de eerste klasse bij de neutrale Nijmeegse Bond de NVB. Dat was voor de overwegend katholieke gemeenschap in Hulhuizen toch een brug te ver. Gelukkig ging de UVB alsnog overstag en Excelsior mocht toch starten in hun eerste klasse. En dat verliep zo goed dat Excelsior kampioen werd. Door dit kampioenschap promoveerde de club automatisch naar de grote katholieke bond de IVCB (Interdiocesane Voetbal Competitie Bond). De eerste wedstrijd na de promotie was thuis tegen Swift uit Arnhem. De *Arnhemsche Courant* schreef een voorbeschouwing op deze wedstrijd. Het kwam erop neer dat Hulhuizen bestond uit een verzame-

ling van klei, koeien en huizen met een voetbalveld inbegrepen en dat het gehucht niet eens op de grote kaart zou staan. De krant was ervan overtuigd dat Excelsior voor Swift geen partij zou zijn. Maar het liep anders. Excelsior won overtuigend met 4-2. De *Arnhemsche Courant* schreef dat Swift nu wel weet waar Hulhuizen ligt. *De Gelderlander* schreef daarop dat Hulhuizen een plaatsje van historische betekenis is dat bloeit door de scheepsbouw. Ook de uitwedstrijd naar Swift werd daarna door Excelsior met 4-3 gewonnen. Op 7 mei 1933 vond er tussendoor nog een bijzondere gebeurtenis plaats. Excelsior was uitgenodigd door de voetbalclub SNA uit Wijk bij Duurstede om daar met het eerste en tweede elftal te komen voetballen. Die uitnodiging was te danken aan kapelaan Hassink, de eerste geestelijk adviseur, van de club. Die functie had hij ook bij SNA uitgeoefend. Voor deze verre reis werd in Lobith een boot met bemanning gehuurd. De heenreis duurde vier uur lang en menigeen had onderweg al de nodige alcoholische versnaperingen genuttigd. Er werd nog wel gevoetbald, maar dat mocht geen naam hebben. De terugreis duurde nog langer, bijna zeven uur. De voorraad drank en voedsel was onderweg al op en om 4 uur in de morgen kwam de boot weer aan in Hulhuizen. Dat was eens maar nooit meer...

In het seizoen 1934-1935 eindigde Excelsior in de competitie op de derde plaats. Lobithse Boys werd kampioen, maar kon de promotie naar de eerste klasse IVCB niet bewerkstelligen. In het seizoen 1935-1936 legde Excelsior beslag op de vierde plaats. In dit seizoen moest het elftal vijf van haar beste krachten missen. Lobithse Boys werd weer kampioen en promoveerde nu wel naar de eerste klasse. Het daaropvolgende seizoen 1936-1937 werd een succes voor Excelsior. Het kampioenschap werd behaald door in de laatste wedstrijd tegen Driel een eclatante zege van maar liefst 11-1 te behalen. Door dit kampioenschap mocht Excelsior deelnemen aan de promotiewedstrijden voor de eerste klasse. Tussen alle wedstrijden door werd op 25 april 1937 het eerste lustrum gevierd met na de Heilige Mis en een gezamenlijk ontbijt, u raadt het al, een voetbalprogramma af te werken met de Huissense vereniging RHVV. Na de promotiewedstrijden tegen 's-Heerenberg

en Eendracht uit Wijchen slaagde Excelsior erin om te promoveren naar de eerste klasse IVCB. Na de laatste gewonnen wedstrijd tegen 's-Heerenberg werd het elftal naar Wehl geloodst en huurden de toenmalige sponsors de draaimolen daar voor één uur af. Met de hele ploeg het promotiefeest gevierd in een draaimolen. Kan het nog gekker?

Het eerste seizoen in de hoogste klasse begon heel goed maar eindigde in mineur. Voetbalvereniging Gentia hield er mee op en diverse spelers hiervan gingen voetballen bij Excelsior. Er werd eenmaal per week getraind onder leiding van Jacob Schut de rechtsbuiten van VDZ. Laat dat nou de tegenstander in de eerste wedstrijd zijn. Excelsior won de wedstrijd met maar liefst 7-1. Schut stond daar voor schut, maar hier niet. De volgende wedstrijd tegen Lobithse Boys werd gewonnen en bijgewoond door 1600 toeschouwers.

Het voetballen leefde in Hulhuizen. Inmiddels was de rechtsachter van Excelsior, Gerrit Verhoeven erin geslaagd een vaste plaats te veroveren in het elftal van het bisdom Utrecht. Verder stond hij eenmaal reserve bij de wedstrijd RK Nederland-België. Voorwaar een prestatie. Maar met de prestaties van het eerste elftal ging het niet goed. Uiteindelijk degradeerde de club naar de tweede klasse Oost. Door diverse perikelen verliep het seizoen 1938-1939 ook niet naar wens. De club eindigde op de vierde plaats.

De oorlogsjaren

In het volgende seizoen werd er door de oorlogsdreiging en de mobilisatie voor drie seizoenen een noodcompetitie ingesteld. Inmiddels was de naam Excelsior van Bondswege gewijzigd in Hulhuizen. Lag dat aan de naam Excelsior of had dat een andere oorzaak? Hoe het ook zij, de club begon goed en stond in april 1940 fier aan de leiding in de tweede klasse Oost.

Op 10 mei 1940 brak ook in ons land de oorlog uit. Daardoor kon de competitie niet geheel worden uitgespeeld. In augustus 1940 ging de IVCB op in de NVB, de Nederlandse voetbalbond. Hierdoor werd Hulhuizen regionaal ingedeeld in de derde klasse F van de NVB. Het seizoen 1940-1941 werd afge-

sloten met een voorlaatste plaats. Door de oorlog hadden de mensen andere dingen aan het hoofd dan het voetbal. Er werd nog wel gevoetbald, maar op een laag pitje. De volgende twee seizoenen waren dan ook geen succes. Per maart 1942 verscheen *De Gelderlander* niet, zgn. door de schaarste aan papier. Eindstanden waren alleen via de voetbalbond te verkrijgen. Het tweede lustrium was om begrijpelijke redenen stilletjes voorbijgegaan.

De Betuwe werd oorlogsgebied en in de herfst van 1944 kwam de evacuatie en moesten ook de Gendtenaren hun heil ergens anders zoeken. Na 9 maanden kwam men terug in een zwaar beschadigd Gendt. De wederopbouw werd gestart en er werd langzaam aan ook weer aan voetballen gedacht. Maar de voetbalspullen ontbraken. Er was van alles niks. Geen ballen, geen voetbalschoenen. De club kreeg van meester Smolders een startgeld van 200 gulden en zo kon er opnieuw worden begonnen.

Herstart en reorganisatie na de oorlog

Het eerste seizoen na de oorlog verliep desastreus. Degradatie naar de vierde klasse. Mineur alom. Het ledental liep terug, maar de club kon nog net blijven bestaan. Tijd voor actie. En er kwam actie. Gerus Cornelissen werd waarnemend voorzitter en bij hem in de huiskamer werd besloten over te gaan tot een reorganisatie. De vereniging moest uitgroeien over de hele Gendtse parochie. Wim Schouten werd voorzitter, Jan Cornelissen penningmeester en Thé Nissen secretaris.

Staannd: Thé Nissen, Jan Rasing, Hent Buurman, Gerd Rensen, Herman van Moerkerk, Bé Wegh. Knielend: Wim Kersten, Hein Wegh, Toon Jansen. Zittend: Hent Jansen, Hent Rensen, Wim Joosten.

Ook de naam werd gewijzigd. De nieuwe naam werd De Bataven. Inmiddels bestond de club vijftien jaar en dat werd gevierd bij Jo Aarntzen op het Hof. Terwijl het tweede elftal heel goed bezig was en zelfs kampioen werd, bakte het eerste elftal dat in de vierde klasse speelde er niet veel van.

Van Hulhuizen naar Gendt

Inmiddels was de roep om in Gendt te gaan voetballen steeds heviger geworden. Er kwamen steeds meer leden uit Gendt en het Hulhuizer aandeel werd kleiner. Na veel vergaderen werd uiteindelijk in een laatste, emotionele vergadering besloten in Gendt te gaan spelen. Hulhuizen was in beroering en Hent Janssen (Hent van Mient), de ballenbewaarder weigerde de ballen in te leveren. Ook dat werd opgelost en de tien ballen konden mee naar Gendt. Bij Boerstal aan de Nijmeegsestraat kwam het clubhuis en de kleedkamer. De familie Breunissen stelde het veld ter beschikking. Het was het oude terrein van de in 1939 opgeheven voetbalclub Gentia. Het lag in het centrum van Gendt naast het oude gemeentehuis, de huidige Villa Ganita. Er werd een houten noodwoning gekocht en die werd op het terrein omgebouwd tot kleedkamers voor spelers en scheidsrechter, een instructielokaal en een ruimte om gasten te ontvangen. Het nieuwe terrein werd op 21 augustus 1949 geopend met een wedstrijd tegen HAVO, uitslag 2-1 voor De Bataven. Ook in het seizoen 1949-1950 ging het niet goed met het eerste elftal. Ternauwernood kon in de laatste wedstrijd tegen WWV uit Weurt het vierde klasse-schap behouden worden.

Maar er kwamen betere tijden. In 1951 kreeg de club een vaste trainer, Jac. van Baarle. Er waren enkele goede spelers teruggekomen uit Nederlands-Indië. Het seizoen 1951-1952 werd afgesloten met een tweede plaats, twee punten achter kampioen Union. Op 11 mei 1952 bestond de club twintig jaar. Na de H. Mis in de parochiekerk en een lange voet-

baldag werd de dag afgesloten met een feestavond in de Vereniging, het oude gemeentehuis op de Markt. Het eerste elftal speelde op die dag internationaal tegen Kessel uit Kleef. De veteranen tegen de leeftijdgenoten van RKHVV en de A-junioren tegen Union A.

Achter: Geert Meyer, Pater Jaspers, Jos Rensen, Jo Ederveen, Eef Schouten, Wim Rasing, Thé Hooyman, Wim Jansen, Geert Jansen, Jan Hermesen, Thé Stokman, Herman Janssen, Hent Walraven, Thé Aarntzen. Voor: Jan Grob, Jan Koenders, Theo Eltink, Herman Damen, Gert Driessen.

Na 1952 ging het vooralsnog niet beter. Successen van het eerste elftal bleven weer uit. Wel werd in 1953 het derde elftal kampioen. Er speelden inmiddels 3 senioren- en 3 junioren elftallen in competitieverband.

Achter: Voorzitter Willy Varwijk, Wiebe Hofstra, Thé van Gellekom, Jan Rasing, Jan Cornelissen, Henk Meyer, Herman Janssen, Jan Cornelissen. Voor: Jan Scholten, Jan Koenders, Piet van den Brink, Bé Weyenberg, Wim Jansen, Karel Brom.

De Huissense clubs RKHVV en Jonge Kracht deden het beter. Ze werden respectievelijk in 1954 en 1956 kampioen. En of dat stak. Maar het kwam goed. RKHVV had de laatste wedstrijd met 7-0 van Spero gewonnen en stond 1 punt voor op De Bataven. Maar die moesten nog. En hoe. Ze versloegen in hun laatste uitwedstrijd Driel met 4-2 en het kampioenschap van 1957 was een feit. Terug naar Gendt en daar werden de spelers op grandioze wijze ingehaald. Hierna kon het kampioenschap en het vijfentwintigjarig bestaan van de club gevierd worden. Het vijfde lustrum werd opgeleusterd met een internationale wedstrijd van De Bataven tegen VfB Rheingold 07 uit Emmerich. De uitslag was 1-1.

Voor twee plaatsen in de derde klasse moesten promotiewedstrijden gespeeld worden in juni en juli 1957. Maar helaas de promotie werd niet gehaald. Het volgende seizoen 1957-1958 lukte het niet om een rol van betekenis te spelen. Hoe anders was het seizoen 1958-1959. De Bataven werd glansrijk kampioen met een voorsprong op nummer twee van acht punten. Weer dezelfde promotiewedstrijden in mei en juni 1959. De eerste wedstrijd werd met 4-1 gewonnen van Albatros. Maar na de wedstrijd werd het strafschoopgebied opgemeten en dat was 72 vierkante meters te klein. Helaas, verkeerde kalklijnen getrokken. Albatros diende protest in en dat werd toegewezen. Wedstrijd moest worden overgespeeld. De mentale tik was zo groot dat er van de resterende wedstrijden maar één werd gewonnen. Teleurstelling alom. Weer geen promotie naar de derde klasse. Maar het tij zou keren. Hoe? Dat leest u in de volgende *Ganita mare*.

Achter: Gerrit Verhoeven, Vin Verhoeven, Bart Varwijk, Jan Hermsen, Wim Rasing, Geert Kersten, Frits Gerdsen. Midden: Geert Janssen, Wim Venselaar, Wim Verhoeven. Voor: Willy Milder, Jo van Moerkerk, Wim Leenders, Thé Hooyman, Herman Jansen.

Peter Kersten en Geert Witjes